

LUNDS
UNIVERSITET

Länsstyrelsernas samordningskansli: en ny aktör i det svenska krishanteringssystemet (?)

TOVE FRYKMER JUBILEUMSFÖRELÄSNING 2023-10-05

Lst roll under samhällsstörningar

Vara en sammanhållande funktion mellan lokala aktörer, som exempelvis kommuner, Regioner och näringsliv, och den nationella nivån. Länsstyrelserna ska efter beslut av regeringen prioritera och inrikta statliga och internationella resurser som ställs till förfogande.

Länsstyrelserna ska vidare: sammanställa regional lägesbild (har dock inget mandat att begära in information), samordna verksamhet mellan kommuner, regioner och myndigheter och samordna information till allmänheten och massmedia

”Coronakansliet” och ”Matskansliet”

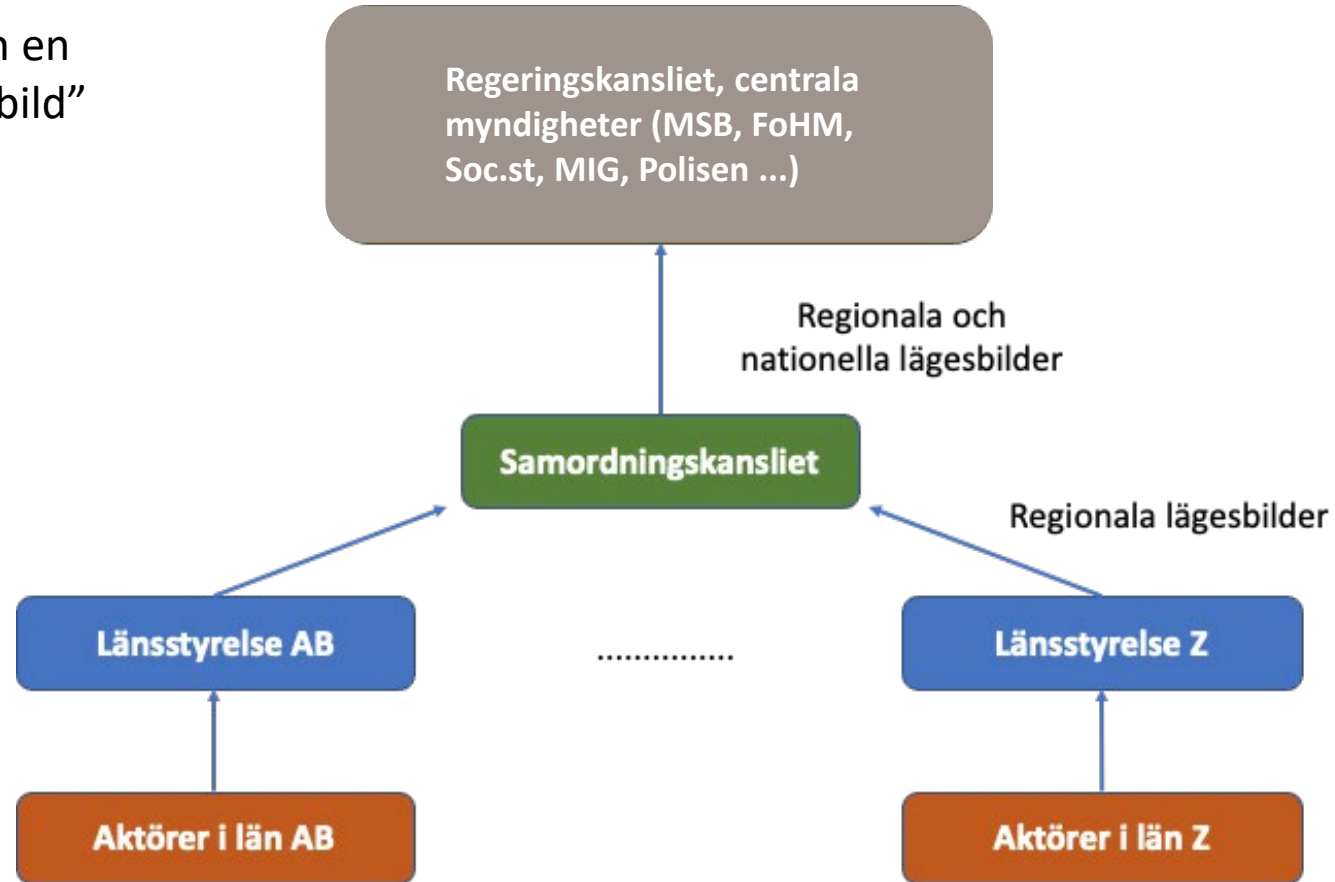
- Coronakansliet:
 - etablerades 12/3 2020, Lst i Halland koordinerade
 - regeringsuppdrag, bl.a. att inkomma med regionala och nationella lägesbilder
 - byggde på existerande samverkansstrukturer och erfarenheter från 2018
 - deltog i flertal aktörsgemensamma forum
 - avvecklades veckan innan invasionen av Ukraina
- Matskansliet:
 - etablerades 1/3 2022, Lst i Stockholm koordinerade
 - regeringsuppdrag för migration och lägesbilder
 - några ändringar i organisation och dokumentation, mycket annat likt
 - avvecklades 1/3 2023

Samordningskansliet som nod i det svenska krishanteringssystemet

- Samordningskansliet som nod har:
 - haft en betydande roll för fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra aktörer i krishanteringssystemet.
 - bidragit till flera positiva effekter för hanteringen av händelserna, både internt och externt. Framförallt kopplat till att vara en kontaktpunkt in till/mellan länsstyrelserna.
- Negativa effekter beskrivs i förhållande till kansliets roll och mandat samt en risk för ökad distansering till regionala nivån.

Samordningskansliets lägesbildarbete

För Matskansliet även en
“cybersäkerhetslägesbild”
– mer som en risk-
sårbarhet- och
förmågebedömning

Övergripande lägesbild

Ingen-Betydande påverkan. Antalet nya bekräftade fall av Covid-19 minskar. Läget har stabiliserats något sedan föregående vecka, rapporter om lägre tryck på IVA-platser i länet. Hög- mycket hög belastning på personal inom främst hälso-, sjukvård samt omsorg. Ansträngt läge även för personal inom skolan, finns dock indikationer på att läget förbättrats något. Materialbrist (ffa. sjukvårdsmateriel) och personalbrist är ett stort problem för i stort sett samtliga aktörer. Kommuner och polis rapporterar om ökat antal privatorganiserade fester bland ungdomar.

Beredskapen för att nå barn- och unga är generellt god i länet inför sommaren, feriejobb och andra aktiviteter erbjuds i samverkan med civilsamhället.

Länsstyrelsen: Måttlig påverkan. Kommunikatör i Beredskap aktiverat för att möta ökat kommunikationsbehov. Samverkan med Norge och Finland. Planering för parallella händelser. Följer utvecklingen kring gränsfrågor, gränsöverskridande transporter och arbetspendling fungerar i nuläget.

Region Norrbotten: Betydande påverkan på verksamheten. Stabsläge från 1 juni, stabsläge avseende covid-19 beräknas kvarstå över sommaren. Stort behov av personal och material.

Kommuner: Ingen-Måttlig påverkan. Några kommuner meddelar att de återgått till linjeorganisation, ytterligare några att man planerar för nedtrappning av krisorganisationen. Fokus på att informera äldre/riskgrupper, stoppa spridning inom äldreomsorgen och skapa uthållighet att efterleva rekommendationer och rutiner.

Mycket hög belastning på personal inom vissa verksamheter. Sjuktal och VAB inom hälso- sjukvård, skola och förskola, börjar dock stabiliseras. I vissa kommuner även förhöjd elevfrånvaro i grundskolan. Mycket osäkerhet kring frågor angående arbetsmiljö, personalförsörjning, samt tillgång på skyddsmateriel. Ökat antal ansökningar om försörjningsstöd. Tillgången på material har förbättrats men läget bedöms som sårbart då det inte finns nog för att bygga upp lager för längre perioder.

Längre väntetider för sökande. Omprioritering av personal medför påverkan på brukare. Några kommuner rapporterar om en ökning av våld i nära relationer.

Räddningstjänst: Måttlig påverkan. Inget större personalbortfall i nuläget. Operativ verksamhet prioriteras och kan genomföras enligt plan.

Näringsliv: Mycket ansträngt läge för många företag, ffa. Många varsel och permitteringar. Inställda större evenemang påverkar föreningar och handel. Oro för personalbrist i samband med bärplockning och kustfisket under hösten. Producenter har tappat försäljning till grossister och restauranger men ökat till dagligvaruhandeln. Intresset för att handla lokalt har ökat.

Planerade och vidtagna åtgärder inom områden/sektorer

Offentlig verksamhet: Prioritering av verksamheter, omfördelning av personal, besöksrestriktioner på särskilda boenden, reserestriktioner för personal, distans- och fjärrundervisning inom gymnasie- / vuxenutbildning samt högskoleverksamhet, begränsningar inom skol- och förskoleverksamhet, rutiner för arbete hemifrån och digitala möten, begränsningar vid ledighetsansökan. Utplacering av skärmar för social samvaro på SÄBO (utomhus). Kompetenskartlagt medarbetare och omprioriterat resurser, samverkan med näringslivet för lån av personal. Omfördelning av ferieungdomar, som fått plats inom äldreården under sommaren, till andra verksamheter. Ungdomsfond, för att snabbt kunna få fram aktiviteter för unga arbetas fram. Organiserad hjälp med apoteks- och matinköp till 70+. Planering för hur man ska klara uthålligheten i begravningsverksamheten samt själavården vid dödsfall. Utbildning av brandpersonal för att stötta regionen med förstärkningspersonal till ambulansen. Planering för återstart av viss verksamhet inom Region Norrbotten. Två kommuner har påbörjat planering för utvärdering av händelsen.

Näringsliv: Samordning för att identifiera konsekvenser och gemensamma åtgärder, olika former av finansieringslösningar, omställning av verksamhet för att anpassa till nya förutsättningar. Genomförs även olika former av kommunalt stöd till lokala företag inom ett flertal kommuner, tex företagsakut, utökat kredit på fakturor. Få varslade och ingen fortsatt ökning av antalet arbetslösa under maj månad.

Samverkansbehov – nationell/regional/region/kommunal inkl kommunikation

Vid regional samverkan har det framkommit önskemål från kommuner om att:

- Stort behov av samordning gällande skyddsutrustning, även med företrädare för privata vårdföretag.
- Hantera utmaning med informationströthet hos allmänheten.
- Behov av att regeringen samlar relevanta aktörer och utformar en strategi för att motverka ökat våld och utsatthet i hemmen till följd av isolering/karantän, med anledning av Covid-19.
- Stort behov av kommunikation riktad till målgruppen ungdomar, bl.a. med anledning av kommande högtider och skolavslutningar.
- Behov av att kommunicera vilka rekommendationer som gäller angående sommar- och friluftaktiviteter i Norrbotten.
- Samverkansbehov mellan primärt kommuner och regionen i länet avseende en strategi och en plan för att lyfta restriktioner.
- Behov av att kommunicera kring oro i Norska och Finska gränsområden för smittspridning från Sverige.
- Behov av tydliga riktlinjer för provtagning av samhällsviktiga verksamheter som inte har förkylningssymtom.

Kommunavvikelser – behov, planerade och vidtagna åtgärder

Under perioden mars-april har andelen anmälda brott inom brottskodgruppen våld i nära relation ökat med 35% i länet jämfört med samma period 2019. Störst ökning ses i östra Norrbotten där andelen anmälda brott inom brottskodgruppen våld i nära relation ökat med 200% under perioden.

Länsstyrelsen följer utvecklingen inom flygtrafiken till Norrbotten. Läget bedöms för närvarande som stabilt.

12 av 14 kommuner har utökat tillsyn av restauranger kopplat till Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Finns behov av resurstöd till kommun gällande tillsyn av restauranger.

På grund av minskade öppettider hos konsumentverket har det kommit indikationer på ökat tryck hos kommunens konsumentvägledning. Kommunerna har få konsumentväglare och det är svårt att öka kapaciteten lokalt.

Finns oklarheter om ekonomiska förutsättningar för kommunerna. SKR har inte kunnat lägga normal prognos.

En skola i Kalix har stängt, på smittskyddsläkarens rekommendationer, efter att flera konstaterade Covid-19 fall konstaterats. Stor mediauppmärksamhet där många bl.a. ifrågasätter varför inte alla skolor stängs.

Från polisen rapporteras indikationer om att eventuella demonstrationer är planerade i länet.

Samlad bedömning

Liv och hälsa	Hög belastning på personal inom främst hälso- , sjukvård samt omsorg. Materialbrist (sjukvårdsmateriel) och personalbrist är fortfarande ett stort problem. Det förändrade läget kan leda till ökad oro och risk för minskad medmänsklig omsorg. Planering för återstart av viss verksamhet har påbörjats inom Region Norrbotten. Stort antal uppskjutna operationer/behandlingar befaras medföra allvarliga konsekvenser på lång sikt.
Samhällets funktionalitet	Hög belastning på personal inom vissa verksamheter. Sjuktal och VAB inom hälso-sjukvård , skola och förskola, börjar stabiliseras. I vissa kommuner även förhöjd elevfrånvaro i grundskolan. Oro för att elevernas utbildning ska påverkas. Mycket fokus på att nå äldre med organiserad hjälp men även att stoppa spridningen inom äldreomsorgen. Osäkerhet kring frågor angående arbetsmiljö, personalförsörjning, samt tillgång på skyddsmateriel. Oro för uthållighet att orka med den arbetskuuld som har hopats under pandemin. Tillgången på material har förbättrats men läget bedöms som sårbart då det inte finns nog för att bygga upp lager för längre perioder. Finns oklarheter om ekonomiska förutsättningar för kommunerna då SKR inte kunnat lägga normal prognos. Ökat antal ansökningar om försörjningsstöd. Längre väntetider för sökande. Nerdragning inom flygtrafiken till övre Norrland kan få påverkan på materialtransporter samt inhyrd nyckelpersonal inom bland annat hälso- och sjukvård.
Grundläggande värden (demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter)	Rapportering om ökning av våld i nära relationer och minskad kontakt till kvinnojourer, men samtidigt ökat tryck till tjejjourer via chat. En kartläggning som gjorts bland länets kommuner visar att utsatta grupper riskerar att bli mer utsatta. Det finns generell oro över att inte veta vilka konsekvenserna blir på sikt. Särskilt utsatta är barn/unga då de drabbas av distansundervisning, potentiella skolstängningar, ökad isolering i dysfunktionella familjer med våld, missbruk, socioekonomisk påverkan m.m. Finns även indikationer om försämrad psykisk hälsa till följd av ökad isolering och oro, ffa. Inom ålderskategori 70+. Sociala hållbarheten är påverkad i den akuta fasen och på lång sikt men har ingen given plats i kommunernas krisledning. Det förebyggande arbetet måste prioriteras. Ökat antal arbetslösa/permitterade kan öka den sociala oron men även bidra till negativ påverkan på den fysiska och psykiska hälsan.
Miljö och ekonomiska värden	Mycket ansträngt läge för många företag, ffa. mindre företag som är beroende av besöksnäring i nuläget, men även större företag signalerar om minskad orderingång och materialbrist. Mycket varsel och permitteringar men det finns även signaler om risk för personalbrist.
Nationell suveränitet	Uppgift saknas
Förtroende	Pågår ryktesspridning och viss trollverksamhet, har även signalerats om bedrägeriförsök kopplat till coronaviruset. Fortfarande behövs hjälp och stöd för översättning till olika språk. Behöver även påbörja hantering av informationströtthet.

Rapportering 9 juni 12:00, nytt sedan 5 juni

Allmänt

- Det finns en oro att de hävda reserestriktionerna ska tolkas som att faran är över, många aktörer ser en stor kommunikativ utmaning i detta.
- En fortsatt kritisk fråga är personalförsörjningen inom sektorn hälso- och sjukvård samt omsorg (inkl socialtjänst)
- Fortsatt behov av nationella rekommendationer/riktlinjer inför sommaren utifrån ett antagande av ökad "hemester". Innebär ökat tryck på allmänna platser och offentliga miljöer som exempelvis bad/stränder, parker, reservat och campingplatser.
- Flera län rapporterar om oro för "utebliven turistsäsong" - negativa ekonomiska konsekvenser.
- Fortsatt oro för bristande efterlevnad av Folkhälsomyndighetens rekommendationer om fysisk distansering. Vissa län ser en tendens att dessa inte efterlevs.
- Fortsatta indikationer på en allmän informationströtthet.
- Några län rapporterar om planering för återupptagning av verksamhet som fått stå tillbaka inom hälso- och sjukvårdsområdet.
- Fältsjukhuset i Älvsjö avvecklas.
- Fortsatt ökning av smittspridningen i fyra län: Gävleborg, Jämtland, Blekinge och Halland.

Skyddsutrustning

- Det råder fortsatt stort behov av att säkerställa förbrukningsmateriel och skyddsutrustning, särskilt på längre sikt.

Provtagning av personal

- Det pågår planering att påbörja provtagning av personal inom samhällsviktiga verksamheter och av allmänheten.

Näringslivet

- Stora ekonomiska konsekvenser för näringslivet.
- Befarad risk för ökad psykisk ohälsa hos företagare
- Fortsatta rapporter om antal varsel i siffror – stigande arbetslöshet i flera län.

Social hållbarhet

- Behov av ökade insatser i samhället inom sociala området: rapportering ökar om utsatthet bland barn, ökat våld i hemmet och att de grupper med svagast förankring på arbetsmarknaden kommer att drabbas hårdast. Fortsatt rapportering om våld i nära relationer. Oro för konsekvenser av fysisk distansering för äldre.

Grundläggande värden

- Tendens till viss försämring gällande allmänhetens förtroende för institutioner och myndigheter.
- Län rapporterar om inställda domstolsförhandlingar pga av personalbortfall men även försämrade omloppstider och växande balanser.
- Neddragning av kommunala verksamheter ger påverkan på livskvalitet hos utsatta grupper.

Transporter

- Skärgårdstrafiken befaras öka vilket kan innebära extrakostnader om fler turer behöver sättas in för att minska trängseln.
- Bokningarna hos Destination Gotland (DG) har ökat sedan reserestriktionerna lättats. På tre dygn bokades 20 000 resor till Gotland.
- Det finns inrapporterat om stor ekonomisk påverkan på Halmstad City Airport samt Hallands hamnar.
- SAS återupptar flygningar 18 juni till Gotland.
- Skavsta flygplats ser en försiktig optimistisk trend på passagerantalet.
- Ronneby flygplats öppnar för trafik i mindre skala vecka 26

Övrigt:

- Dalarna: Midsommarfirande har stort fokus närmsta tiden för att uppmana länets invånare att fira säkert.
- Västra Götaland: Totalt 17 av 49 kommuner begärde materielstöd från Socialstyrelsen i förra veckan

Länsspecifika rapporteringar 9 juni

Stockholm: Den övergripande bilden från Stockholm är att vi står i ett stabilt skede gällande hanteringen av de kortsiktiga samhällseffekterna av smittspridningen av coronaviruset. Regional hälso- och sjukvård fortsatt mycket ansträngd. Regionen orolig för eventuell ökad belastning på sjukvård om två veckor p g a minskad social distansering. Kommunerna har skyddsmateriel som täcker behovet till 1 september.

Uppsala: Antalen IVA patienter fortsätter att öka något jämfört med lägstnivån vecka 21. Regionen fortsatt brist på Propofol. Antalet resande i kollektivtrafiken ökar, främst i Uppsala. Minskad efterlevnad av rekommendationer.

Södermanland: Trenden är fortsatt försiktigt nedåtgående med antalet döda och IVA-patienter i länet. Sju av nio kommuner anger en måttlig påverkan och två kommuner anger ingen påverkan. Räddningstjänsten rapporterar ökning av suicidalarm under maj jämfört med maj förra året. Skavsta flygplats ser en försiktig optimistisk trend på passagerantalet.

Gotland: 91 bekräftade fall 8/6, totalt sex avlidna. Utifrån FHM simulering förväntas ökad belastning på sjukvård. Flygbolag Airleap inför munskyddskrav vid flygresor för att kunna fullboka flyg. Kraftigt kapacitetshöjning och ökat antal flygavgångar från och midsommar när SAS återupptar flygningar. Bokningarna hos Destination Gotland (DG) har ökat sedan reserestriktionerna lättats. På tre dygn bokades 20 000 resor till Gotland. Destination Gotland planerar för utökat resande med bibehållen fysisk distansering. Polisen rapporterar märkbar förändring i utelivet med mer trängsel. Luftfartsverket rapporterar om svårighet med bemanning i flygledartorn.

Västra Götaland: Kommunerna i länet rapporterar genomgående måttlig påverkan. Totalt 17 av 49 kommuner begärde materielstöd förra veckan. Varsel om uppsägning ökar jämfört med maj. Tre kommuner rapporterar om it-attacker mot kommunernas verksamheter i maj.

Örebro: Antal bekräftade fall minskar i länet liksom inlagda på vårdavdelning. Tio vårdboenden i sex kommuner har smitta. Örebro Tingsrätt rapporterar ökat antal inställda förhandlingar. Polisregion Bergslagen rapporterar viss ökning av våld i nära relationer. Arbetslösheten ökar.

Dalarna: Stor påverkan på hälso- och sjukvård, kollektivtrafiken och tandvården. Fortsatt nedåtgående trend vad gäller beläggning på IVA. Smittan har nu ökat i delar av länet som tidigare endast haft enstaka fall. På arbetsmarknaden minskar antalet varsel, korttidsarbete ökar istället. Länets kvinnojourer ser en fortsatt ökning av inkommande samtal över telefon och chattfunktion jämfört med innan krisen (länets tjej- och kvinnojourer)

Västernorrland: Vissa kommuner rapporterar att de inte längre har några bekräftade fall på särskilda boenden. Man kan precis passerat toppen av pandemin, dock väldigt osäkert. . Fortsatt ökning av analyserade prover 1097 analyser v. 22, 859 analyser v. 21 och 750 analyser v. 20. Ansträngt läge och oro gällande personal inom delar av livsmedels-

produktionen. Besöksnäringen är fortsatt hårt drabbad. Under maj månad har nio varsel anmälts till Arbetsförmedlingen i Västernorrland, (totalt 339 varsel totalt mars-maj).

Jönköping: Regionen måttlig påverkan, sjukvården hög arbetsbelastning framförallt IVA och infektion. Övrig vård ökande värdköer. Kommunerna minskat antal smittade brukare med 15%, totalt är 0,4 % av brukarna smittade av Covid-19. Polisen rapporterar minskat antalet suicidärende sista veckan. Generellt god tillgång till skyddsutrustning i kommunerna.

Västerbotten: Sett under årets första fem månader var antalet konkurser färre än motsvarande period under 2019. Civilsamhället, t.ex. trossamfund, ideella föreningar, studieförbund och stödverksamheter rapporterar en ökning av kontakter från individer i behov av stöd. Ekonomiska situationen för aktörer i civilsamhället är särskilt utmanande då det finns risk att man inte kommer klara av att säkerställa finansiering. Resandet och rörelser i länet ökar.

Norrbottnen: Ingen till betydande påverkan i länet. Regionen rapporterar fortsatt betydande påverkan. Antalet nya bekräftade fall av Covid-19 minskar. Kommunerna har måttlig påverkan. Polisen rapporterar indikationer på planerade demonstrationer.

Halland: Arbetsförmedlingen rapporterar att de har inga varsel första veckan i juni. Smittspridningen i länet pekar något uppåt.

Östergötland: Regionen har fortsatt hög belastning inom vård och omsorg pga långa vårdtider med ineliggande patienter och uppdraget om utökad provtagning. Kommunerna har mer stabilt läge rörande skyddsutrustning kortsiktigt och har ej behövt begära material från socialstyrelsen sedan v20. Långsiktigt fortfarande stort behov men det sköts i egna inköpskanaler.

Kalmar: En sektor mindre påverkad jämfört med förra veckan. Hälso- sjukvård har gått från allvarlig till måttlig påverkan. Oro för att de upphävda reserestriktionerna i kombination med ökade kontakter och minskad fysisk distansering kommer att leda till ökad smittspridning i länet och leda till ett kraftigt ökat tryck mot sjukvården i slutet av sommaren.

Blekinge: Hård belastning på personal och brist på skyddsutrustning inom kommunal sektor. Regionen i förstärkningsläge, fyra avdelningar har smitta bland personalen. Flera kommuner har brukare som är smittade inom omsorgen.

Gävleborg: Ökad smittspridning i norra delarna av Hälsingland, oroande ökning av Covid-patienter på IVA i Hudiksvall.

Skåne: Situationen på de skånska sjukhusen är stabil med god kapacitet. Viss undanträngning av annan sjukvård. Regionala skillnader går att se där Malmö och Helsingborg har flest bekräftade fall. Arbetsförmedlingen uppmanar unga att fortsatt utbilda sig för att undvika arbetslöshet.

Värmland: Läget i regionen är generellt stabilt med i huvudsak måttlig påverkan på samhällsviktiga verksamheter. Vi ser en fortsatt betydande påverkan inom handel och industri, framför allt för gränshandeln och gränskommunerna ses en kritisk ekonomisk negativ påverkan.

Jämtland: Läget på Östersunds sjukhus är ansträngt. Fortsatt smittspridning på äldreboenden i kommunerna. Tydliga tendenser till personalfrånvaro inom vård- och omsorg, samt utbrändhet hos ledande personal inom äldreomsorg.

Västmanland: Hälso- och sjukvård måttlig påverkan en minskning från förra veckan. De flesta aktörer uppger att de klarar av sommarens materielbehov. Oro för skolresultat inom grund- och gymnasialskola och Komvux.

Kronoberg: Regionen först med att jämföra antikroppstester, studien visar att endast 2 av 4 högkapacitetstest är tillräckligt tillförlitliga.

Kommunavvikelser – behov, planerade och vidtagna åtgärder

Västmanland: Flera kommuner anger ökning av våldsärenden som gäller barn.

Gävleborg: Oro för ökad smittspridning i Ljusdals kommun då förändringar i reserekommendationerna kan leda till ökad turism. • Hudiksvalls kommun rapporterar om att organisationen för personalprovtagning är mycket ansträngd, vissa hälsocentraler tar inte emot för provtagning.

Jämtland: Tendens att invånare skjuter upp sina behov av ex ekonomisk bistånd och hemtjänst. Kan leda till omsorgsskuld i framtiden.

Stockholm: Polisen upplever ökad psykisk ohälsa i länet, Regionen styrker detta och ser en ökning av antalet suicid.

Norrbottnen: En skola stängd i Kalix pga smitta, medialt uppmärksammat.

Södermanland: Restaurang stängd av smittskyddsskäl i Eskilstuna. Pilot genomförs i Trosa kommun rörande antikroppstester.

Dalarna: Första konstaterade fallet av covid-19 på äldreboende i Mora. Mora kommun rapporterar en ökning på 50% gällande orosanmälningar av barn som far illa. Även Orsa kommun rapporterar en ökning jämfört med samma månad föregående år. Borlänge får nationell uppmärksamhet till följd av hur hårt drabbade äldreboenden i kommunen varit. I Leksands kommun har skyddsstopp införts på äldreboende till följd av otillräcklig skyddsutrustning. Skyddsstoppet hävdades senare då erforderlig utrustning anskaffades.

Jönköping: en kommun har fått nya coronafall i tidigare drabbat äldreboende.

Örebro: Örebro, Kumla och Lindesberg har utökat antal ferieplatser. Antalet bygglovsansökningar har ökat kraftigt i Laxå.

Kronoberg: Flera kommuner rapporterar om förbättrat personalläge inom omsorgen. Utmattning följa restriktioner. Påbörjat arbete med att se till att sommarlovsaktiviteter och besök på bad hålls säkra, informationsskyltar sätts upp på badplatser.

Halland: En kommun rapporterar om ökad skadegörelse vid flera förskolor. En kommun rapporterar om höga virusnivå i avloppsvatten, fortsatt provtagning för att följa utveckling och tolka resultat. En kommun rapporterar om att de fått ansökningar om hemtjänst till sommarboende.

Västernorrland: Sundsvall rapporterar markant ökning gällande inkomna ärenden om våld i nära relation. Ökat antal orosanmälningar gällande barn, vilket dock inte är ovanligt inför skolavslutning. Kramfors har återupptagit 15-timmars allmän förskola. Ömsköldsvik meddelar att en utebliven leverans av skyddshandskar löstes genom stöd från kommun utanför länet. Skåne: Behov av förhöjd beredskap om situationen eskalerar alternativt om vi får parallell händelse under sommaren (ex värmebölja

Värmland: MAS i flera kommuner är fortsatt hårt ansträngda.

Uppsala: Flera kommuner rapporterar stort antal besökare till äldreboenden, trots besöksförbud.

Gotland: Ökad påverkan på näringslivet, kultur och idrottssektorn under längre tid. Lättnaden i reserekommendationerna kan delvis vända den negativa trenden.

Östergötland: Antalet anmälda brott inom våld i nära relationer varierar från vecka till vecka, men sammantaget för perioden sedan Coronabrottet kan en viss ökning konstateras i länet. Mörkertalet kan dessutom befaras vara högre än normalt. Region Östergötland kan enbart erbjuda tre veckors semester för vissa personalkategorier. Fortsatt brist på vårdpersonal. Region Östergötland anger att vissa läkemedel är restnoterade.

Blekinge: Kommuner ser ökade avsteg vid anhörigbesök på äldreboenden, regler efterlevs ej.

Planerade och vidtagna åtgärder inom områden/sektorer

Stockholm: Planerande arbete mellan Region Stockholm och Länsstyrelsen i Stockholms län för utökat provtagande enligt Regeringsuppdrag till Länsstyrelsen. Älvsjö sjukhus avvecklas. Planeringsmöten gällande sommaren 2020 har genomförts inom Samverkan stockholmregionen (ISF). Arbete pågår för att ta fram ett aktörsgemensamt underlag för att minska risker för trängsel och ordningsstörningar på offentliga platser.

Södermanland: utbildning i kontinuitetshantering genomförd i en kommun. ISF-möte med kommunledning om förändrade reserekommendationer. Från och med denna vecka möjligt att beställa självtest för alla över 18år.

Västernorrland: Hälsocentraler stänger i sommar för att bemanning ska räcka till utökad provtagning och arbete för minskad smittspridning. Genomfört diskussionsforum för kommunerna där Regionen deltog maa svårt att avgöra om det är en medicinteknisk produkt eller personlig skyddsutrustning och hur godkännanden ska se ut. Kontaktat Läkemiddelsverket på uppdrag av kommunerna för att höra efter om CE-märkning är tillräckligt för de visir kommunerna har för att kunna godkännas som en medicinteknisk produkt. Alla kommuner arbetar hårt för att säkra lagren åtminstone t.o.m. september. Flera kommuner har/planerar att placera ut plexiglasskärmar på särskilda boenden för att ge anhöriga bättre möjlighet till besök.

Uppsala: Region Uppsala planerar för kraftigt utökad PCR- och serologisk-provtagning av personer med symptom. Märkning av gemensamma utrymmen i boenden för att hjälpa till att hålla avstånd samt lösningar för att möjliggöra säkra besök tas fram (plexiglas).

Kalmar: Regionen arbetar intensivt med frågorna kring hur provtagning och smittspårning kan utökas. Fokus på SÄBO. Samordna kommunikationsfrågor i länet med fokus på att få de som kommer hit att förstå och följa rekommendationerna.

Jönköping: pågående provtagning PCR i kategori 1-4, från och med 8/6. Planerar för storskalig provtagning serologi.

Dalarna: Möte mellan Länsstyrelsen och regionala sommaraktörer genomförs denna vecka för gemensam hållning inför sommaren, restriktioner och möjligheter. Det finns en oro att de hävda reserestriktionerna ska tolkas som att faran är över, många aktörer ser en stor kommunikativ utmaning i detta. Skolavslutningar och midsommarfirande har stort fokus närmsta tiden för att uppmana länets invånare att fira säker

Västerbotten: Det pågår samordning kring storskalig provtagning i länet.

Gotland: Genomför gemensam kampanj för fysisk distansering på caféer och restauranger. Samverkan mellan socialstyrelsen och region Gotland om vårdplatser.

Östergötland: Räddningstjänsten har tagit fram olika underlag för prioriteringar i verksamheten som kan tillämpas vid lättnad eller skärpning av nationella restriktioner. Länsstyrelsen och kommunerna har påbörjat diskussion om hur förslaget om tillfällig lagstiftning om smittskyddsåtgärder kan tillämpas.

Blekinge: Ronneby flygplats öppnar för trafik i mindre skala vecka 26.

Halland: En kommun rapporterar vidtagit åtgärder för att motverka trängsel under turistsäsongen.

Kronoberg: Regionen påbörjar testning av blodgivare. Pilot pågår av antikroppstester på ett äldreboende.

Västmanland: Flera av länets aktörer förbereder parallell hantering av värmebölja.

Skåne: Riktad information planeras till turister för att informera om gällande restriktioner i Sverige. Oro finns hos resenärer för trängsel i kollektivtrafiken.

Värmland: Arbete pågår mellan Regionen och Länsstyrelsen avseende storskalig provtagning.

Örebro: Nya rutiner för provtagning inom äldreomsorgen införs. Flera vårdcentraler i länet samlokaliseras av personalskäl.

Samlad bedömning 9 juni gult = förändring sedan 5 juni

Liv och hälsa	Smittspridningen i länen ligger i olika faser, några har ökning (fyra län har kommuner som rapporterar ökad smittspridning – viktigt att följa händelseutvecklingen framöver), några befinner sig på en platå och några ser en minskning av antalet nya bekräftade fall. Det råder fortsatt stort behov av att säkerställa förbrukningsmateriel och skyddsutrustning, särskilt på längre sikt. Oro för ökad smittspridning vid minskade restriktioner i grannländer och ökad turism. Personalbortfall och personalbrist inom kommunal vård, omsorg och skola kvarstår. Fortsatt oro för bristande efterlevnad av Folkhälsomyndighetens rekommendationer vilket kan leda till försämrat läge Ökad utsatthet bland barn, ökat våld i hemmet samt ökad social oro. Fortsatta varsel och konkurser kan innebära risk för ökad psykisk ohälsa. Personalförsörjning samt tillgång till skyddsutrustning är fortsatt de mest kritiska faktorerna för att hantera situationen. En översiktlig bedömning av det samlade läget är att fler län uppger stabilare läge.
Samhällets funktionalitet	Kvarstår bedömning att stängning av barnomsorg och fritidsverksamhet får stora konsekvenser för upprätthållande av samhällsviktig verksamhet. Fortsatt brist på personal samt ökad arbetsbelastning inom sektorer som arbetar med vård, hälsa och omsorg rapporteras av aktörer. Brist på säsongarbetare kan komma att påverka flera sektorer framöver. Fler möjligheter att resa när SAS återupptar flygningar till Gotland och Ronneby flygplats öppnar för trafik i mindre skala vecka 26.
Grundläggande värden (demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter)	Fortsatt påverkan på flera områden: Barn och jämställdhet (mäns våld mot kvinnor, barn och ungdomars utsatthet), mänskliga fri- och rättigheter (begränsning och isolering) och demokrati (ändrade rutiner hur kommunfullmäktige genomförs/ställs in. Minskar antalet ledamöter och möjlighet till deltagande från invånarna.) Sammankomstförbud (demonstration och stormöten) Inställda domstolsförhandlingar kan påverka rättssäkerheten, men även försämrade omloppstider och ökade balanserna. Ungdomars situation på kort och lång sikt när fritidsverksamheter och aktiviteter ställs in (Exempelvis konsekvenser av antal färre feriejobb, spontant "organiserade" tillställningar och aktiviteter som arrangeras via sociala medier).
Miljö och ekonomiska värden	Stora ekonomiska konsekvenser för näringslivet på grund av ökade permitteringar, varsel och vikande orderingång. Många branscher påverkas, främst restaurang, handel, industri, turism, media och tillverkningsindustrin inklusive konsultbranschen. Små och medelstora företag är fortsatt särskilt drabbade. Flera län uppger betydande påverkan avseende ekonomiska värden för näringslivet. Utebliven turistsäsong får stora negativa konsekvenser för näringen, kultur- och föreningsliv som är beroende av försäljning, besökare/turism samt uthymingsverksamhet.
Förtroende	För att minska risken för smittspridning bedöms behov av ökade kommunikationsinsatser inför skolavslutningar och midsommarfirande. Flera län ser indikationer på en allmän informationströtthet.

Lägesbildarbetet

- **Lägesbildprocessen:**
 - Hur går processen till? Vilken information inkluderas respektive exkluderas och hur går detta urval till?
 - Inga explicita kriterier, baserat på erfarenhet. Ex: “det sticker ut”, “intressant”, “inget nytt”
 - Aggregera, reducera och komprimera information
 - Svårt att avgöra vad som är relevant
- **Syfte och användning:**
 - SK har uppfyllt regeringsuppdraget väl – att rapportera “otolkad” information till RK, utifrån deras behov
 - Fokus på uppåtrapportering i lägesbildkedjan
 - Otydlighet hur lägesbilder hänger ihop i svenska systemet

Lägesbildarbetet, delstudier, forts.

- **Innehållet i lägesbilderna:**

- Fakta-Innebörd-Slutsats: mest Fakta
 - Temporala fokus (dåtid, nutid, framtid, trend), vilket utrymme får dessa och på vilka sätt beskrivs det: mest nutid (naturligt givet uppdraget).
 - Osäkerhet (hur utbrett förekommande och hur det beskrivs): inte särskilt omfattande, beskrivs oftast utifrån nyanserande ord (tex indikerar/tenderar/eventuellt) och utifrån "risk för". Ingen tydlig systematik.
- Vi föreslår att utveckla ett "metaspråk" för lägesbilder, tex: framtida utveckling och mer inslag av I, S (viktigt för proaktivt agerande), systematik i hur man beskriver osäkerhet

Institutionaliseringen av länsstyrelsernas samordningskansli

- Coronakansliet byggde på erfarenheter från en tidigare händelse: skogsbränderna 2018
 - *“alla visste hur vi hade jobbat med skogsbränderna”*
- Formaliserades via regeringsuppdrag
- Slutligen en förväntad funktion när Ryssland invaderade Ukraina
 - *“Kommer inte ni bilda ett kansli?”*
- Återanvändning av rutiner och praktiker
 - *“det blev ju ganska tryggt att kunna stå på Coronakansliet så här. Ja, men så här brukar vi göra”*

Frykmer & Becker (2023). Emergence and institutionalisation of inter-organisational coordination structures in crises, *Journal of Contingencies and Crisis Management*

LUNDS
UNIVERSITET